

95 stellingen over het humanisme.

Christendom en Verlichting, secularisme en vrijzinnigheid

Ignace Demaerel
uitgeverij Boekscout.nl
2017
234 p.
ISBN: 978-94-0223-915-7

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
Woord vooraf	9
Inleidende bemerkingsen	13
1. Humanisme: een beetje geschiedenis	19
1.1 Wat heet 'humanisme'?	19
1.2 Humanisme in de 14de en 16de eeuw	21
1.3 De 'Prins der humanisten': Erasmus	23
1.4 De 'Verlichting'	27
1.5 De zoektocht naar een 'redelijke godsdienst'	32
1.6 De Franse Revolutie	34
1.7 Hoe 'christelijk' waren de middeleeuwen eigenlijk?	37
1.8 Wantoestanden in de toenmalige Kerk	39
1.9 Hoe 'donker' waren de middeleeuwen eigenlijk?	43
1.10 Hoe 'licht' was de Verlichting?	47
2. De humanistische visie	53
2.1 Het 'moderne' humanisme	53
2.2 Humanisme als ideologie	56
2.3 'Geloven in de mens'	61
2.3.1 Wat betekent "Ik geloof in de mens"?	61
2.3.2 De mens als 'maat van alle dingen'	64
2.3.3 De mens: kampioen van onbetrouwbaarheid	68
2.4 Humanistisch en christelijk mensbeeld	71
2.4.1 De 'waarde' van de mens	71
2.4.2 Godsbeelden	72
2.4.3 Hiernamaals of hiernumaals	74
2.4.4 De visie op goed en kwaad	75
2.4.5 De mens: naakte aap of 'god'?	79
2.5 Materialisme vs. idealisme	80
2.5.1 Wat is de 'geest' en geestelijke armoede?	80
2.5.2 Filosofisch materialisme en 'plat materialisme'	82
2.5.3 De geestelijke wereld: luchtkasteel of dé realiteit?	85
2.6 Wetenschap, filosofie en de rede	88
2.6.1 Wetenschap vs. religie: echte of valse tegenstelling?	88
2.6.2 Sciëntisme: moet wetenschap de wereld redden?	91
2.6.3 Wonderen vs. natuurwetten	92
2.6.4 Moet filosofie de wereld redden?	94

2.6.5 Rationeel, rationalistisch, redelijk of verstandig?	97
2.6.6 Een hogere rationaliteit	100
2.6.7 Wat is 'geloven' dan?	102
2.7 De hoofdprincipes van het humanisme	105
2.7.1 Humanisme als zingevingskader: levensvragen, doelen en transcendentie	105
2.7.2 Scheiding van Kerk en staat	108
2.7.3 Kritische zin en rationaliteit	110
2.7.4 Actief pluralisme	111
2.7.5 Vrij onderzoek	114
2.8 De (morele) waarden van het humanisme	117
2.8.1 Autonomie en zelfbepaling	117
2.8.2 Zelfverwerkelijking	121
2.8.3 Vrijheid	122
2.8.4 Tolerantie	125
2.8.5 Openheid en breeddenkendheid	129
2.8.6 De menselijke waardigheid	130
2.8.7 Broederlijkheid/solidariteit	131
2.8.8 Besluit: humanisme en moraal?	134
2.8.8.1 De 'humanistische' waarden?	134
2.8.8.2 Bestaan absolute morele normen?	135
2.8.8.3 Humaan of humanistisch?	137
2.9 Atheïsme	138
2.9.1 Religie: misbruik, geweld en oorlogen	138
2.9.2 Atheïsme, wetenschap en (on)geloof	141
2.10 Seculariteit en neutraliteit	143
2.10.1 Secularisatie en secularisme	143
2.10.2 Neutraliteit: politiek, moreel en levensbeschouwelijk?	146
3. Humanisme in de praktijk	149
3.1 De levensbeschouwelijke strijd	149
3.1.1 De georganiseerde vrijzinnigheid	149
3.1.2 Vrijmetselarij en vrijzinnigheid	153
3.1.3 De oorlog om macht en beeldvorming	157
3.1.4 De uitwassen van humanisme	163
3.2 De 'vruchten' van het humanisme	165
3.2.1 Medische ethiek	165
3.2.2 Huwelijk, gezin en relaties	167
3.2.3 Seksualiteit, porno, prostitutie	169
3.2.4 Postmodernisme, relativisme en nihilisme	171
3.2.5 Spirituele leegte en nieuwe afgoden	173
3.3 Christelijk humanisme en humanistisch christendom	176
3.3.1 Een redelijk, modern, aangepast geloof?	176
3.3.2 Academische theologie	178
3.3.3 Humanisme in de kerken	180
3.3.4 Een botsing van godsbeelden!	185
3.3.5 Water of wijn?	188
4. Conclusie: humanisme vs. christendom	193
4.1 Historisch: geschiedenisvervalsing	193
4.2 Theoretisch: inconsistent	195
4.3 Geestelijk: verschraling	198
4.4 Moreel: 'leve de anarchie'	204
4.5 Praktisch: ontsporing	206
4.6 Onderbewust: irrationele allergieën en angsten	208
4.7 En de toekomst? Een schrikbeeld	212
4.8 En nog 9 vergelijkingen	214
4.8.1 De Titanic	214

4.8.2 De bankencrisis	215
4.8.3 De leerling-tovenaar	215
4.8.4 De fakkel tegenover de zon	216
4.8.5 De zon en de planeten	218
4.8.6 Dirigent en orkest	219
4.8.7 Diagnose en medicijn	220
4.8.8 Genetisch gemanipuleerd voedsel	221
4.8.9 De duurzaamheid van de planeet	222
4.9 Tot slot: antropocentrisme of theocentrisme?	224
INDEX	229
Over de auteur	230
Eerdere publicaties van Ignace Demaerel	230